

VALLEI DER VERGETELHEID

Op grote hoogte, op de welbekende bloemenvlakte van Piano Grande, is het druk, in de dalen staan hele dorpen leeg. Wij maken een roadtrip door Umbrië, langs parels van stadjes en dwars door de prachtige, veelzijdige vallei van Valnerina, waar de verleiding om een huis te kopen op de loer ligt.

SCHRIJVER ROMAN HELINSKI FOTOGRAAF DAVID PESKENS

De Piano Grande staat vol klaprozen en korenbloemen in juli, met op de achtergrond, hoog boven alles, het dorpje Castelluccio. Ooit bekeek ik een webcamstream van deze verstilde, bloemige hoogvlakte en ik vergat het nooit meer. Vandaag heb ik eindelijk de kans om het natuurspektakel, op 1400 meter hoogte, te bezoeken. Kilometerslang rijden de foto-graaf en ik over de vlakte. In de verte gloort Castelluccio, op de weg wordt het steeds drukker. De klaprozen staan in bloei – honderden meters die dieprode kleur. Aan de linzenplanten zitten al witte bloemen, maar de blauwe korenbloemen zie ik nog nergens. Toeristen slenteren rond, stampen hier en daar wat planten plat, poseren voor een foto. Ik spreek Gianni, een kleine man die dwingend aanwijzingen geeft aan een tractor-chauffeur die aan het maaien is. ‘Mijn nicht trouwt hier morgen,’ vertelt Gianni. ‘Honderd mensen te gast. Ze trouwt met een Brit. We houden de plechtigheid tussen de bloemen.’ Kennelijk kan dat gewoon.

Een tikje neerslachtig maakt het me. De hoogvlakte is drukker dan ik vooraf heb gedacht. Véél drukker. Een soort Keukenhof is het. Verderop zijn zelfs linten gespannen, maar dat houdt een groepje toeristen niet tegen. Ze poseren een voor een tussen de klaprozen. We besluiten meteen door te rijden naar Castelluccio, het dorpje dat op al die foto’s als romantisch decorstuk op de achtergrond prijkt. Als we er dichtbij zijn, zien we tot onze verbazing dat de huizen op de heuvel zijn ingestort. In 2016 is de streek getroffen door een serie vreselijke aardbevingen. Castelluccio kreeg het zwaar te verduren. Aan de voet ervan wonen sommige inwoners in containers. Al jarenlang. Ze verkopen de linzen en kikker-erwten uit de vallei vanuit kraampjes. Het oude centrum is een Red Zone. Maar het hek staat wijd open. We lopen de berg op. De weg is opengereten. Bovenop ligt alles in puin, elektriciteitsdraden en waterlijnen steken uit brokstukken. Klaprozen en hele bomen groeien uit de huizen. Hoeveel toeristen die beneden in de vallei poseren voor een foto, zouden weten dat het dorp achter ze in puin ligt? Zien ze het vele jaren later pas, wanneer ze eens inzoomen op dat dorpje op de achtergrond?

GEVANGEN TUSSEN DE BERGEN

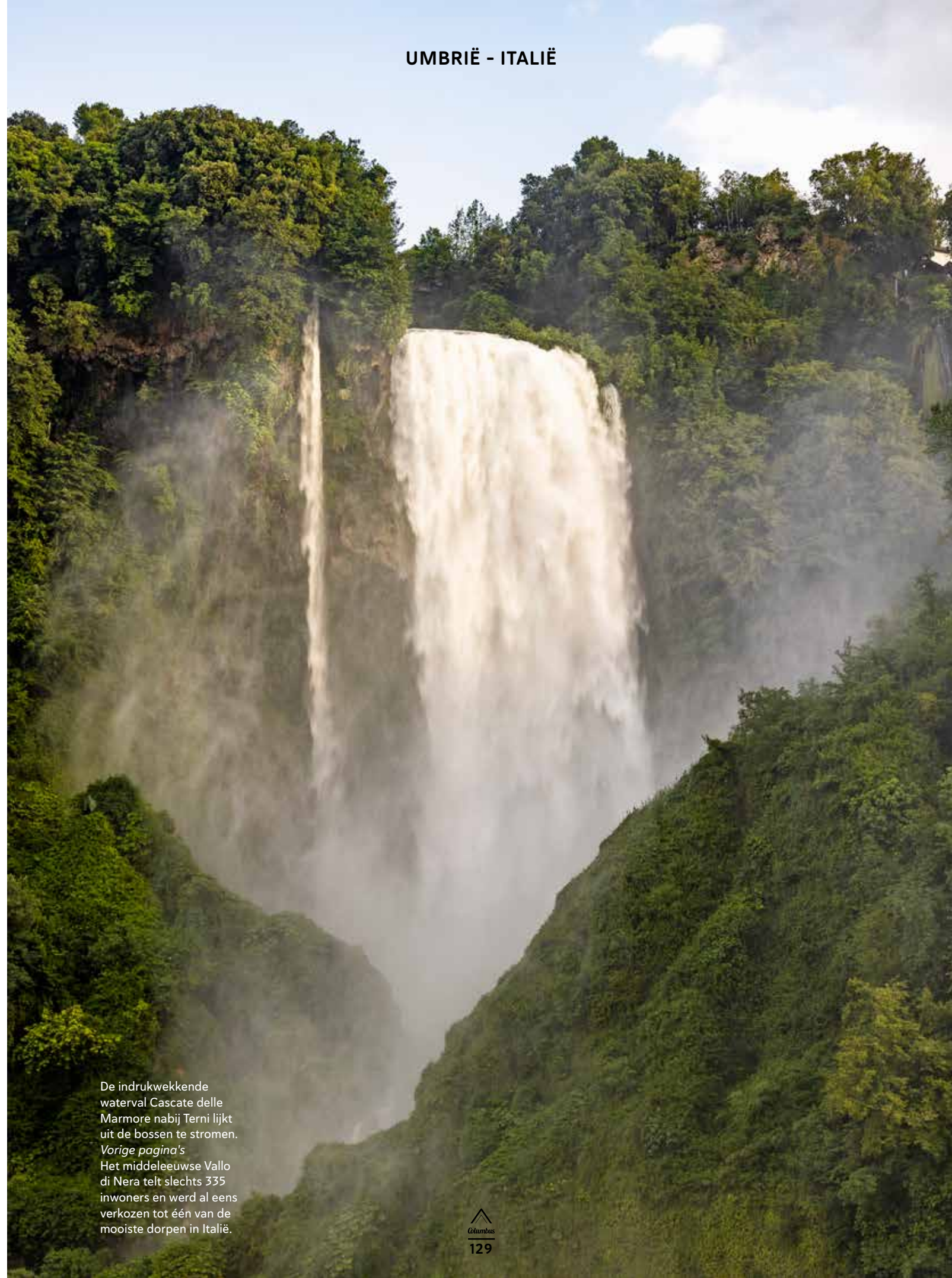
In Ferentillo wacht hoteleigenaar Paolo ons op op het marktplein. Goedlachs. Binnen een paar tellen maakt hij een grapje over vrouwen, knipoogje erbij. Italiaan van de oude stempel,

deze voormalig vloerzetter uit het nabijgelegen Terni, die tegenwoordig een hotel runt. Ooit ook nog keeper geweest bij een Serie D-voetbalclub, maar dat moet toch minstens veertig jaar geleden zijn. Paolo keurt onze huurauto. ‘Dat lukt wel,’ besluit hij, en we volgen hem omhoog, de loeisteile berg op. De volgende dagen zien we op dit pad twee keer in de schemering een vos, en wanneer de bossen droog zijn komen de everzwijnen ook de heuvel af, volgens Paolo. We slapen net onder de kenmerkende rots die boven het dorp uittorent, met daarin een uitgehakt appartementencomplex, in iets dat zich het best laat omschrijven als een rotsgehucht, met een stuk of vijf leegstaande, vervallen huisjes. Twintig-, dertigduizend euro kosten de huizen, waaraan zo te zien nog flink wat werk is. In het zwembad, met uitzicht over de vallei, zont een Canadese toerist die hier toevallig verzeild is geraakt, zonder auto. Ze zit vast in dit dorp, in deze vallei – het openbaar vervoer in deze streek laat hartje zomer veel steken vallen. Vanaf het terras naast het zwembad kijk ik uit over de Valnerina-vallei, ingesloten door bergen met op de flanken verstilde dorpjes.

De waterval Cascade delle Marmore dendert even verderop, net buiten ons zicht. Volgens mij is het de mooiste waterval die ik in mijn leven heb gezien – zelfs indrukwekkender dan de Goðafoss in IJsland. Het bijzondere aan de cascade is dat hij uit het bos stroomt: alles groen, en dan die enorme waterval ertussenin. De nevel wordt opgestuwd tot boven de bomen en de weg. Eveneens dichtbij, maar niet te zien vanuit ons zwembad, ligt San Pietro in Valle, een kerk waar net een Deens huwelijk is voltrokken. De gasten zien er stuk voor stuk uit als deelnemers van het Netflix-programma *Love is Blind*.

In de nabijgelegen dorpjes Cesseli en Vallo di Nera drink ik koffie en slenter ik rond, maar ’s middags heeft het eigenlijk geen zin. Tussen 13 en 17 uur is het te heet; 35 graden of meer. De luiken van de restaurants en cafés blijven gesloten, de gordijnen van de huizen zijn dicht. Geen Italiaan waagt zich op straat. Een verdwaalde toerist klopt hier en daar op de deur van een gesloten barretje. Ik duik in het zwembad van mijn hotel, houd me op in de schaduw. ’s Avonds nemen de foto-graaf en ik de Canadese mee naar restaurant Del Trap op het platteland. Chef Lucca is een vriend van Paolo. Het eten is geweldig. De lokale pastasoort heet *stringozzi*, lang en dik. Geserveerd met goede tomaten- of truffelsaus, eekhoortjesbrood of een saus van wilde asperges. De Umbrische keuken is weliswaar eenvoudig qua ingrediënten, maar rijk in smaak. We krijgen korting, omdat we vrienden zijn van Paolo.

Rijden door Valnerina heeft een beperkende kant voor iemand die op avontuur wil. In de vallei is vaak maar één weg, tussen de bergen door. De dorpen liggen tam als schapen aan die ene weg. Soms loopt er een grindpad over een bergkam, de vallei uit. Het is een overzichtelijke manier van rijden, enigszins frustrerend ook wel – je kunt geen kant op, bent gevangen tussen de bergen.

De indrukwekkende waterval Cascade delle Marmore nabij Terni lijkt uit de bossen te stromen. *Vorige pagina's*
Het middeleeuwse Vallo di Nera telt slechts 335 inwoners en werd al eens verkozen tot één van de mooiste dorpen in Italië.

Boven In het hart van Spoleto ligt deze kleine bottega waar je onder andere verse worsten, kazen en natuurlijk truffel kan kopen. / Onder In de Abbazia di San Pietro in Valle is een luisterrijk huwelijk gaande, maar op de binnenplaats is het volledig rustig. Rechts Het hotel ligt vlak onder het negende-eeuwse kasteel op de heuvels van Ferentillo. Het kasteel werd gebouwd ter verdediging van de Abdij San Pietro in Valle.

De Piano Grande is een unieke hoogvlakte in Europa, boven 1500 meter.

LIKEUR VAN MERANGOLI

De volgende morgen ontmoet ik Giovanni, een gids en olijfolie-maker. We komen met elkaar in contact door een tip van hotel-eigenaar Paolo. Zo gaat het in elk klein dorp, en zeker ook hier. Giovanni staat erop dat we naar zijn fabriekje komen, in een historisch pand. In de kelder de fabriek, boven de leefruimte van oom en tante. Plots zitten we in hun stijlvolle woonkamer, portretten van grootouders aan de muren. De oom is een historisch journalist, een lieve kerel. ‘Veel Nederlanders hier,’ zegt hij. ‘Mensen van de Nederlandse ambassade in Rome kopen hun zomerhuisje hier, omdat het zo mooi is.’ Al snel breekt er chaos uit in de gestileerde woonkamer, omdat de oom wil praten over de geschiedenis van het dorp, en neef Giovanni zijn olijfolie wil laten proeven. De chaos wordt nog groter als de tante in het Italiaans ook nog vragen aan ons begint te stellen. Uiteindelijk ziet Giovanni kans om te vertellen over de 2500 olijfbomen die ze hebben. Hij neemt ons mee het terras op, wijst een boom aan in de tuin. Vol sinaasappels. ‘Fout,’ zegt Giovanni. ‘Het zijn *merangoli*, Umbrische sinaasappels van Syrische oorsprong. Ze komen nagenoeg alleen in Ferentillo voor. De schil is relatief dik, omdat de vrucht zich wapent tegen de kou. We gebruiken de schil voor onze olijfolie. En mijn moeder maakt er jam van.’ Giovanni experimenteert ook met likeur van de vrucht. De hele familie proefde de vorige maand van de eerste pressing. ‘Iedereen dronken, tot opa en oma aan toe.’

AARDBEVING VAN 2016

Een uur rijden noordwaarts ligt Norcia. Uit te spreken als nortja, leert een norse broodjesverkoper me terwijl hij salami snijdt. Het plaatsje staat bekend om zijn worst en truffel. Maar ik ben ook benieuwd naar de gevolgen van de golf aardbevingen in 2016, die het stadje raakte. Norcia ligt ongelukkig, tektonische platen botsen diep in de aarde op elkaar. Niemand kwam om het leven, maar de schade was enorm. Nog steeds staat Norcia in de steigers. Overal klinkt geklop, stof slaat neer op de straat vanuit de huizen waar mannen uit de hele streek aan het verbouwen zijn. Het stof dwarrelt op de toeristen die het van oudsher toeristisch dorpje bezoeken. Het is een curieuze combinatie: het hele stadje staat in de steigers, maar

de toeristen blijven komen. Ze poseren met de kerk die in doeken is ingepakt. Het heeft iets hartverwarmends, want al die bezoekers met hun investeringen helpen om de stad op te bouwen. ‘Sinds de aardbeving kun je hier overal gratis parkeren,’ zegt Federico, eigenaar van Palazzo Seneca, een hotel. Hij had voor de aardbeving zeven hotels in de stad, waarvan er eentje de aardbeving doorstond. Het opbouwen van de stad gaat tergend langzaam. Federico zegt: ‘De Italiaanse bureaucratie is net zo fameus als onze spaghetti.’

VERGETEN DORPEN

De heuveldorpen zijn allemaal anders en toch ook allemaal hetzelfde. Je kunt ze onmogelijk allemaal bezoeken, het zijn er te veel, maar het knaagt toch elke keer als we langs eentje rijden. In Arrone hangen leeggelopen ballonnen aan de stadspoort, herinneringen aan een feest. In Montefalco, bekend van de wijn, wandel ik een knus restaurant binnen, ingericht met oude meubels. Ik tref de chef slapend aan in zijn eetzaal, op een stretcher. Hij schrikt wakker: ‘Chiuso!’ roept hij, een walm alcohol hangt om hem heen. ‘Weg! Ik ben dicht!’ Hij komt me nog net niet achterna met de pollepel. In de gauwigheid kopen we nog snel een fles rode wijn, een Montefalco. In Sellano, gelegen op zo’n zeshonderd meter hoogte, schrikken slaperige katten wakker als we aankomen. Op het plein schikt een vrouw de bloemen rond de fontein. De kerk, getroffen door de beving, is als een dame die in een korset is gehesen: strakke stalen kabels en houten balken snoeren de wanden in van buitenaf.

Het hele dorp is onder constructie, leer ik even later van Francesca, die ik tegen het lijf loop. Ze heeft twee restaurants in Perugia, dat op een uur rijden ligt. In Sellano heeft ze een huis gekocht, dat ze wil gaan opknappen. Ze stelt me voor aan Roberto, die in de gemeenteraad zit. Strak in het pak, ook al is het bloedheet. Jarenlang woonde hij in Engeland, werkte voor de BBC. Ook hij heeft een huis overgenomen. ‘Deze zijarm van de Valnerina is verlaten, er is weinig leven,’ zegt Roberto. Ze spannen zich, met nog anderen, in om dit verlaten gebied met 42 dorpjes nieuw leven in te blazen. Westelijk van hier heb je grotere plaatsen als Spello en Assisi, noordelijk Gubbio en Perugia, oostelijk is de Piano Grande. ‘Over een maand gaat

In de vallei is vaak maar één weg, tussen de bergen door. Het is een overzichtelijke manier van rijden, enigszins frustrerend ook wel – *je kunt geen kant op, bent gevangen tussen de bergen*

Al snel breekt er chaos uit, omdat de oom wil praten over de geschiedenis van het dorp, *de neef zijn olijfolie wil laten proeven* en de tante in het Italiaans vragen begint te stellen

het enige café in het dorp weer open,’ zegt Roberto. ‘En er wordt een Tibetaanse brug gebouwd, die het dorp zal verbinden met het buurdorp. Zo’n tweeduizend man per dag hopen ze te trekken, dankzij die brug.

Ze nodigen me uit voor een picknick, met verse worsten van de boerderij van een vriend en goede kaas. ‘Sorry voor de olijfolie,’ zegt Francesca. Het is een flesje uit de supermarkt. Roberto legt rustig uit hoe het ervoor staat met de regio. Hij vertelt over Postignano op nog geen tien minuten rijden. Een dorpje dat in de jaren negentig is gerestaureerd door een groep Napolitaanse architecten. Het is tegenwoordig een resort; je kunt er logeren en dineren. Vrij chic en niet eens onbetaalbaar. ‘Maar het probleem is,’ zegt Roberto. ‘Buiten Postignano is er momenteel niets. Het is een eiland. Het openbaar vervoer ligt plat, de dorpjes in de buurt zijn verlaten. We knappen huizen op, organiseren workshops en andere zaken. Het zal een tijd duren, maar we slagen er langzaam in om het leven terug te brengen.’ Zelf kost het hem al een jaar of zeven om zijn huis eindelijk te kunnen verbouwen. ‘Dat is de bureaucratie van Italië. Van oudsher vertrouwen de Italianen het bestuur van hun land niet, omdat het zo vaak mis is gegaan. Door dat gebrek aan vertrouwen, houden we ons niet aan de regels, met als gevolg dat de overheid nog strengere regels maakt.’

EEN ZAK VOL TRUFFELS

In Collemancio logeren we op een berg, net buiten het piepkleine dorpje. Anders dan in Ferentillo, aan het begin van onze roadtrip, is het uitzicht vanaf het terras weids: geen bergen die het zicht versmallen. De agriturismo wordt gerund door Petronella en haar zus Roberta en hun mannen. In de bijhorende boerderij houden ze varkens en koeien. Mondjesmaat Engels spreekt Petronella, haar zus alleen Italiaans. Toch praten we uren. In de keuken leert Petronella me over eekhoorntjesbrood en truffels. Ze vertelt over de kazen, snijdt de ham aan. Voor dertig euro kookt ze die avond een stevig diner voor me: vier gangen, waarvan ik de secondi, vlees of vis met bijgerechten, over moet slaan omdat ik geen puf meer heb om te eten. Tegen die tijd meldt ook de 83-jarige nonna zich. ‘Il Capo,’ zeggen ze over haar. Het hoofd van de familie. Ze heeft haar dochters alles geleerd, van pasta rollen tot dolci, desserts maken. ‘Vroeger,’ zegt nonna, ‘zeiden ze dat als een vrouw geen pasta kan maken, ze geen man zal vinden.’

De volgende ochtend komt Petronella met een papieren zak vol zwarte truffels binnen. Ze zitten tot aan de rand, vallen er bijna uit. ‘Een klein kapitaal waard,’ zegt ze, terwijl ze de truffels uitstalt op het aanrecht. ‘Honderd euro per kilo, dus dit is zo’n vier-, vijfhonderd euro.’ Ik ruik eraan – een diepe, aardse geur. Waar de truffels zijn gevonden, wil Petronella niet vertellen. ‘Iedereen zoekt ernaar, maar ik heb een mannetje dat de bossen rondom Collemancio goed kent,’ zegt ze.

Over bossen gesproken; de volgende morgen lopen we een bospad omhoog. Op de berg ligt Abbazia di Santa Maria di Valdiponte a Montelabate omgeven door olijfbomen. De bomen hangen over de weg heen, een groene tunnel waar we doorheen stappen. Schaduwwijk. Een koor van cicaden zingt, voor ons alleen. Oorverdovend, ik durf niet te schatten hoeveel het er zijn, maar dit heb ik nog nooit zo gehoord. Zelfs in de kerkzaal van het klooster klinkt het gezang, dwars door de dikke muren heen. De oude Antonio geeft rondleidingen in het klooster. We sluiten bij eentje aan. Na afloop rekenen we af in zijn kleine kantoortje in een olijfoliefabriek onder aan de berg. ‘Dit is mijn echte werk,’ zegt hij. ‘Die rondleidingen in het klooster zijn voor erbij ...’ Hij geeft ons een flesje olijfolie cadeau. ‘Zoeter dan andere jaren,’ zegt hij. ‘Door de klimaatveranderingen. We hebben het liever een beetje bitterder, maar er is niets aan te doen, we halen ze al eerder van de boom af, voordat de zon ze al helemaal te zoet maakt.’ Hetzelfde geldt voor de zoete witte wijnen, de druiven oogst hij meer dan een maand eerder dan hij van oudsher gewend is te doen.

PAREL VAN UMBRIË

Tot slot is daar Gubbio, het meest noordelijke punt van onze roadtrip door Umbrië. Een onbekende stad, waar we min of meer per toeval belanden. ‘Wat een geluk dan, want Gubbio is de parel van Umbrië,’ zegt Atillia, de manager van hotel Cappuccini. ‘Nato a Gubbio,’ zegt hij – geboren in Gubbio. ‘Echt waar, het is de mooiste,’ voegt hij eraan toe. Op zijn aanwijzing klimmen we die avond hoger en hoger. Naar het fabuleuze marktplein met zijn rode tegels, via steile weggetjes omhoog, door parken met uitzicht op de stad, over trappen tussen vervallen huizen. In de tuin van de basiliek, hoog op de berg, kijken we zwaar ademend uit over de oude stad, waar je over de daken kunt lopen. We hebben een fles Montefalco mee omhoog genomen, en gaan in het gras zitten met onze rug tegen een muurtje. Terwijl de zon ondergaat, fantaseren we over de aanschaf van een zomerhuis in Umbrië, in de verlaten streek waar we met Roberto picknickten. Umbrië biedt alles wat we ons ook maar kunnen wensen: fantastisch eten, prachtige stadjes en een rijke natuur. Naarmate het wijnpeil in de fles zakt, worden onze plannen alsmat concreter.

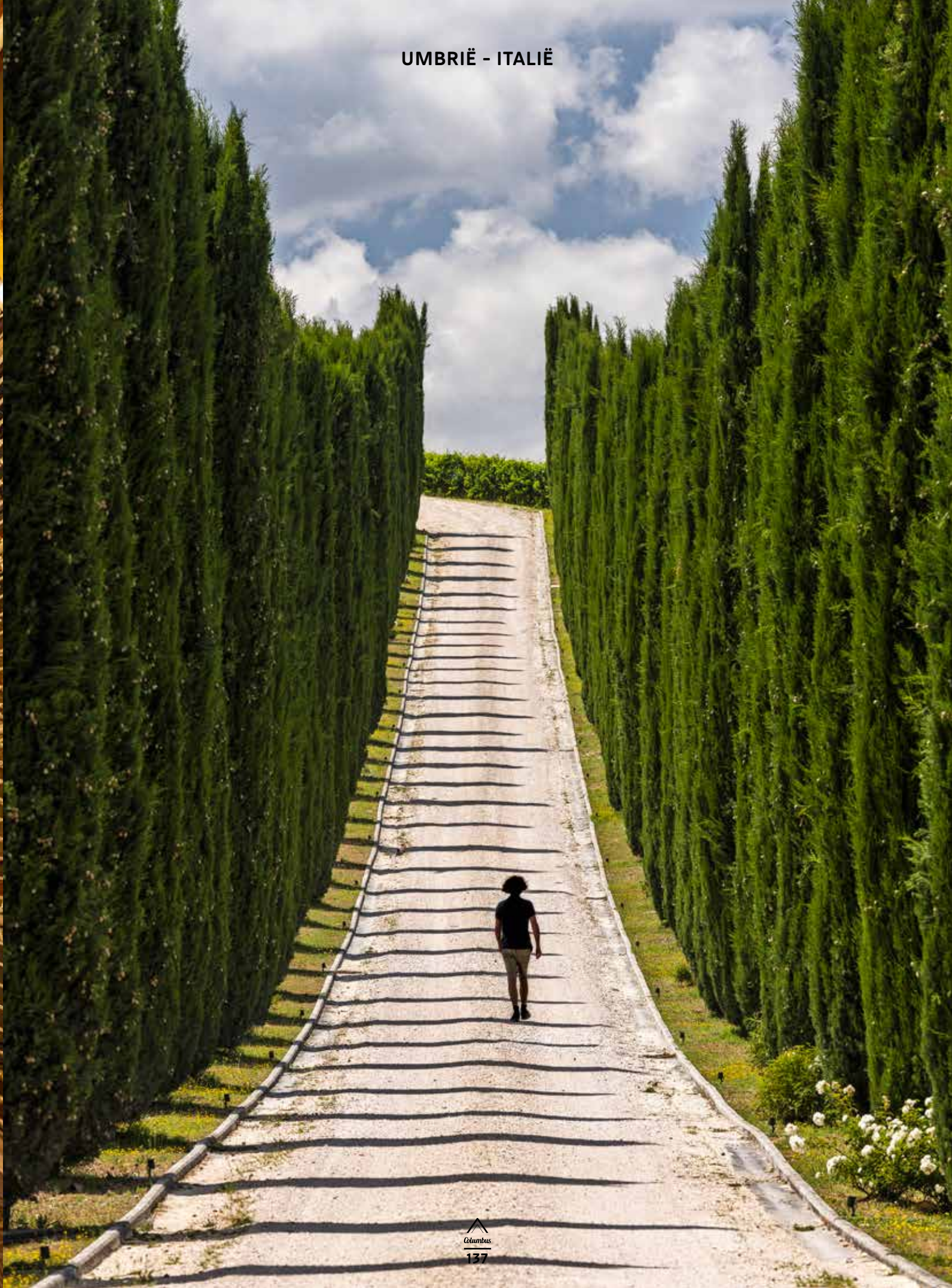

Linksboven Van het prachtige Montefalco kijk je uit over de olijboomgaarden. En buiten beeld: de wijngaarden waar de befaamde Montefalco-wijn wordt geproduceerd. / *Rechtsboven* Twee stokoude broers runnen deze kleine botega in de hoofdstad van Spoleto. / *Onder* Het langwerpige dorpje Collemancio ligt op vijfhonderd meter hoogte in het verlaten Umbrische achterland, op een slordige 175 kilometer van Rome.

In Bevanga ligt Teatro Tordinona, een voormalig paleis dat sinds 1886 als theater wordt gebruikt. Op het plafond een hemelse schildering van engelen. Rechts Tientallen cipressen markeren de oprijlaan van Fattoria Colsanto, een achttiende-eeuwse wijnboerderij bij Bevanga.

ACTIVITEITEN

1 BEKIJK EEN WATERVAL VAN WERELDFORMAAT

Cascata delle Marmore in Terni is een ontzettend fraaie waterval. Tikkeltje toeristisch, maar echt druk is het er nooit. De waterval ligt aan het einde van de rivier Velino en stort zich vanuit de bossen omlaag. Een spectaculair aanzicht. Voor € 12 heb je een kaartje tot het gebied. Als je alleen even voorbijrijdt, kun je de waterval ook vanaf de weg bekijken, cascatadellemarmore.info

2 PROEF DE UMBRISCHE KEUKEN

Het eten in de Valnerina-vallei is fantastisch. Zoals altijd in Italië, geldt ook hier: het maakt niet uit hoe sjofel het terras eruitziet. Sterker nog: de restaurants met plastic tuinstoelen en wiebelige tafeltjes serveren meestal de beste pasta. De staat van het interieur in Osteria del Trap in Ferentillo is ook niet al te best, maar de pasta is er geweldig. Net als de chef trouwens, osteriadeltrap.it

3 PROEF OLIJFOLIE MET SINAASAPPELSCHIL

Azienda Agriturstica La Drupa in Ferentillo, het kleine bedrijfje van Giovanni, biedt iets unieks: olijfolie en likeur van *merangoli*, een sinaas-appelsoort uit Syrië. Interessant om te proberen. Wandel binnen of vraag in de lokale kruidenier naar zijn producten! ladrupa.it

4 FLEUR JE OCHTEND OP

Een bezoek aan de Piano Grande – in het bijzonder de Piani di Castelluccio – hoort erbij. In juni staan de klaprozen ongetwijfeld in bloei, de blauwe linzenbloemen komen iets later uit. Om de bussen met toeristen voor te zijn, is het slim om vroeg te gaan. Soms hangt er in de ochtend een mysterieuze mist, umbriatourism.it

5 DOMPEL JE ONDER IN MONTEFALCO

Montefalco is een heuvel dorp met een rijke wijngeschiedenis. In de velden rond het dorpje ligt wijnland-goed Lungarotti, al decennialang een toonaangevende wijnmaker. Een rondleiding met proeverij is zo geboekt, vanaf € 25 p.p., lungarotti.it

6 ERVAAR EEN BOUWBEVING

Castello di Postignano wordt steen voor steen afgebroken en vervolgens heropgebouwd, op zo'n manier dat het in de toekomst bestendig is tegen aardbevingen. Nu is het dorp een resort, waar je voor redelijk veel geld kunt verblijven en dineren. Prachtig uitzicht! castellodipostignano.it

7 WORD STIL VAN EEN ABDIJ

Een steile weg leidt naar Abbazia di Santa Maria Val diponte in Montelabate, een in goede staat verkerende abdij. Als je wilt, kun je een rondleiding volgen. Dit reken je cash af in het olijfoliefabriekje aan de voet van de berg. Een website is er niet. Rijd ernaartoe met behulp van Google Maps.

BESTE REISTIJD

In de zomer loopt de temperatuur hoog op en kun je je het beste aanpassen aan de Italianen, die 's middags hun luiken sluiten en binnenblijven. 's Avonds, daarentegen, leven de stadjes op. In de lente (eind maart t/m mei) en nazomer (eind september t/m medio november) is het allemaal wat makkelijker overdag, al zijn veel winkeltjes gewoon gesloten tussen de middag.

j	f	m	a	m	j	j	a	s	o	n	d	Gubbio
7	8	12	16	21	25	29	28	23	17	11	8	temperatuur (°C)
36	45	45	53	50	43	28	37	65	72	82	53	neerslag (mm per mnd)

HIER SLIEPEN WIJ

8 LE ROCCHES // FERENTILLO

Appartementen uitgehouwen in een rotspartij boven Ferentillo. Niet elke auto is geschikt voor de steile klim. Paolo kan je ophalen. Het uitzicht is geweldig. Je overziet de hele vallei. Het zwembad biedt verkoeling, vanaf € 43 per nacht voor twee personen, valnerinaresidence.com

9 AGRICOLA ANGELUCCI // COLLEMANCIO

Op de boerderij van Petronella en haar familie is iedereen welkom. De kamers zijn eenvoudig, het eten is er geweldig. Het dorpje stelt weinig voor, maar de accommodatie biedt een goede uitvalsbasis voor wie een paar dagen de streek wil verkennen. Kooklessen kunnen geregeld worden, vanaf € 50 p.p. per nacht. Voor € 30 p.p. meer eet je je buikje rond, agricolaangelucci.it

10 PARK HOTEL AL CAPPUCCINI // GUBBIO

Aan de rand van de stad ligt dit betoverende hotel in een voormalig klooster uit 1631. Het park en de omringende groentetuinen geven het hotel een aangename rust. Het hotel zelf staat vol met kunst; het voelt bijna als een museum. In 1990 logeerde de Braziliaanse voetbalploeg hier tijdens de WK, vanaf € 190 per nacht voor twee personen incl. ontbijt, parkhotelaicappuccini.it

UMBRIË - ITALIË

VOOR MIJN PLANNING

Reizen naar Umbrië

Vliegen kan vanaf Amsterdam op bijvoorbeeld Perugia, al is dit géén makkelijk vliegveld om van weg te komen zonder huurauto. Naar Pisa kun je vaak goedkoop vliegen, bijvoorbeeld vanaf Eindhoven met Ryanair. Wel moet je dan iets langer rijden naar Umbrië. Met de auto vanuit Nederland is ook goed te doen, omdat Umbrië eigenlijk 'hoger' in Italië ligt dan je vermoedt. Denk aan zestien à achttien uur.

Reizen binnen Umbrië

Een huurauto is een aanrader. Op het vliegveld van Perugia zijn voldoende verhuurbedrijven te vinden. Of boek van tevoren via Sunny Cars, sunnycars.nl. De meeste wegen verkeren in prima conditie.

Van boven naar beneden Muurschilderingen in Abbazia di Santa Maria Val diponte. / Gastvrouw Petronella bereidt in Collemancio verse maaltijden. / Op de Piano Grande staan de klaprozen en de korenbloemen in bloei, op de achtergrond het door de aardbeving geteisterde Castelluccio.

SCAN DE QR-CODE VOOR EEN ONLINE KAART MET ALLE TIPS UIT DE REPORTAGE EN HAAL JE GRATIS REISGIDS OP VIA COLUMBUSTRAVEL.NL/ITALIE